

1918.

Dne 9 ledna 1918 ujal se správy školy po tříleté
bezmála pauze řídící učitel Vinc. Turek. Ač ne-
uplně zdrav, byl povolán 8. května 1915 k čin-
né vojenské službě, kterou konal až do 1. ledna 1918.
Tého dne byl přehlídkovou vojenskou komisí ve Znoj-
mě, kde u domobranického velitelství č. 24 naposledy
sloužil, třetím stupněm (C) schopným k vykoná-
vání vojenské služby klasifikován a této pro-
zatímne do konce t. šk. r. podle výnosu nedávno
ministerstvem zeměské obrany vydaného, sprostěn.

14/3 podal předseda místní školní rady následující
žádost: Protokol

sepsaný při schůzi místní školní rady v Veselicích
konané 13/3 1918.

Předmět:

Poněvadž většina otců povolána jest k vykonávání vo-
jenské služby, matky pak zaměstnány jsou práci
o výživu, následkem čehož škola stala se na-
mnoze jedinou vychovatelkou mládeže, které
nedostatkem pevného vedení k rozvíjení mravní ká-
za a poněvadž také vědomostí pro život po-
třebných dostává se jí v míře stále škro-
něji, usnesla se dole podepsaná místní
školní rada vnésti na st. c. k. okres. šk. r.
slušnou žádost, aby na kompetentních mí-
stech zakročila, by řídící učitel zdejší
školy Vincenc Turek byl po uplynutí
jeho dovolené 15/4 1918 i nadále vojenské služby
sprostěn a to tím spíše, že již 2 učitelé
zdejší školy v činné službě vojenské se nalézají.

Metod. Novotný,

starosta a místověd. míst. šk. r.

22/5 1913 došel od sk. ob. šk. r. v. Borkovicích následující
 jím přepis: P. Fucík Vincenci, řídícímu učiteli v
 Němčicích. Dle výnosu předsednictva s. k. mor. zemské
 školní rady ze dne 10/5 1913 č. 1305, prac. byl jste svěřen
 st. služby domobraně na neuvěřitelně dobr. že rádosť
 prve uvedenou podával vlastně správce školy sám a
 místoměstodovi ji k podpisu jenom předložil, roz.
 umí se samo sebou. K bývalých členů sboru
 učitel. zůstala na škole jen ind. učitelka st. Dvo.
 ráková. První třídu a některým předmětům ve II.
 tř. učila st. Krénová, dcera říd. uč. v Kuněchách,
 dušev. rok po maturitě, náboženství kaplan ze Sloup.
 ku P. Jak. Jirušek, rodák Borkovický. Farářem
 ve Sloupě byl P. Fr. Jeduš, rodák Trábenický, který
 po náhlé smrti P. Josefa Sychry samu Sloupskou
 dostal a bez potom čestným titulem „konsistorní
 rada“ vyznamenán byl. Před tím, také se moho při-
 sobení v Lypovci, farářoval v této osadě. Později jmenován
 děkanem. P. Josef Sychra zemřel raněn byl metlicí 5/5 1915 o 129
 hod. dopol. ve věku 69 let. Pohřeb konal se 7/5 1915 o 10
 hod. dopol. Kňesi z celého okolí, učitelské sbory se
 školní mládeží, úřednictvo velkostatků Rájického,
 starostové z celé farnosti, kasícké sbory, spolek
 Orel a j. korporace, křesťan. občanstva sešli se
 v neuvěřitelném počtu, aby doprovodili milého
 staříčka, přecibleného faráře, konsistorního radu
 a čestného občana obcí farnosti sloupské k věč-
 nému odpočinku na sv. pole Sloupské. Smuteční
 kázání měl P. Fr. Klíma, farář v Petrovicích; rakeva
 host vykropil P. Vím Ševčík, děkan v Lenné Hoře.
 Zvěčnělý duchovní pastýř farnosti Sloupské býval
 důvěrným přítelům mého předchůdce p. Fr. Hýška,

jehož s detem Miloslavem Josefem stál tuším komotarov-
stvem při křtu. Památka tohoto uctivého, snášlivého
kněze žítí bude napíste v myslí několika pokolení. Čest
a pokoj budiž konci jeho!

Při opětovém nastoupení služby školní shledal jsem
školu ve stavu hojně zbedňovaném. Již není divu, když
po 3 letech mé nepřítomnosti nikdo se v škole nestá-
ral, leda že odněl, co se odněst dalo! Při
mému ustanovení v r. 1913 byla by škola potřebova-
la důkladné opravy, jíž jsem se také, ač marně,
na tehdejších obecních funkcionářích (starosta
a místopředseda míst. šk. r. Novotný Metoděj č. 18,
obec hospodář Kala Josef (Pndrij), předseda m. šk.
r. Prokop Jan, kolář, členové m. šk. r. Lihlár Karel, radní,
Sedlák Josef, radní; kteří až na Prokopa, jenž zemřel
a Sedláka, jemu je navojně, podnes i rádují, domáhal.
Byla to velká chyba okres. šk. r., že liknavostí místních
činitelů neuvěřila takové přitvř a nedonutila jich
k stavbě nejvyšší potřebné budovy pro pobočku,
která už od r. 1912 (viz str. 9.) trvá a v začátku tohoto
škol. roku stabilisována* byla a k ještě potřebněj-
ší opravě budovy staré, když se nová budova
pro celou školu stavěti nebude.

* Dotčený výnos zní:

Okr. šk. rada v Borkovicích, dne 22. listopadu 1917
čís. 2238 Šk.

Správě školy obecné v Křemčovicích.

Vyše uvedeným ze dne 15. listopadu 1917 č. 23256
stabilisovala c. k. mor. zemská školní rada
dosavadní pobočku při tamní dvoutřídní obec-
né škole počátkem školního roku 1917/18 a po-
volila, aby se trvale vyučovalo dle učebních

osnov pro školy trojtřídní a systemisovala na škole té na tou příčinou místo učitelky

Předseda: Remes.

Netečnost odpovědných činitelů obecních vynutí se ovšem na kapsách poplatnictva. Předtím před válkou mohla se nová budova a opravy provésti za pakatel, nepočítá se nyní 1000. Kč to, co dříve se počítalo za 100. Kč. A k opravě dojít musí. Nechtí úřadující funkcionáři to sloužit, nebude, že věc nechali dojít k takovému konci. Aby itenar nemyslel, že přeháním, že to není tak zlé a že při podrobnějším předpokládání více některé osobě, poukazuje jen na stav střechy nad kolnou a chlévem. Krytina na této střeše je tak sešlá, že už voda teče skrz klenutí až do chléva, takže při sebe menším dešti stojí ve zlábě voda. A pod takhle střechu mám si uschovat trochu toho sena, slámy a obilí!

8. 7. 1918 nastal zemský výbor mor. všem představen, stvím obci následující přepis:

„Aby se účelo novému učitelství odhazaného na rovné platy, usnesl se zemský výbor pro voliti učitelství drahotní přídavky, které pro Moravu vyžadují náklad 10,000.000 Kč, k němuž stát přislíbil za určitých podmínek zálohu 5,000.000 Kč. Poněvadž však při nepoměrně vysokých cenách všech životních potřeb pouze penězi ne, ni učitelství pomoheno, vybírá se představenstva obce, aby vyšlo tannímu učitelství všemohoucí vstříc v této těžké době a zejména tam, kde je to možno, pronajímáním pozemků, luk, po,

shyťovaním, potahů a t. d. a to v takové formě, která by se nikterak důstojnosti a cti učitelského stavu nedotkla. Zemský výbor učiní pro učitele vše, co v jeho moci bude a vyslovuje naději, že i obec věrnému učitelskému dle svých nejlepších sil přispěje.

Serenyji v. r.

zemský hejtman."

Slova tato zajisté dobře jsou míněna a učitelského za ně, třebaže to byla jenom slova, je zemskému výboru vděčno. Ale pochybuji, že by obec jich dbala a poskytla učitel nějaké výhody, když jejich zastupcové neplní více škole ani těch povinností, ku kterým je zákon přímo zavazuje.

Je' alespoň byl bych šťasten, kdyby občané vykonávali prostě zákon. Tak člověk nemusil by se doprosovat nebo přát se o každou uhlu, o každou tašku, o každé kíl a tyčku v plotě, o každý křeček! Skýlenky tyto naplnily mé nitro, když jsem četl zmíněný výnos v. r.

Stojím dále o té střechě! Na šuťatý stav krytiny poukázával jsem už v r. 1913, neboť ještě za deště tčce až do chléva, je za větrného počasí strach jít po dvoře, neboť větrem shazované tašky obrovitě nás rovná na životech. Když žádal jsem, aby se střecha nově pokryla, odbyli mne, že prý se to spraví, až se bude stavět pobočka. Když vrátil jsem se z vojny, ras jsem na to uposlechnul, a docílil jsem toho, že při schůzi občanského výboru dáno do rozpočtu 500 Kč na opravu školní budovy. Za obnos tento by se byla v čas mým snad krytina pořídila, ale v nynější mimořádné době bude podle hrubého

rozpočtu Závorského mistra bednického Martinka, na nějž jsem se o radu obrátil, vyžadovat nejméně 3000 Kč. Oprávněných měla se oprava provést. Ale zároveň to s opravou doopravdy nesmysleli. Ať už je dnes 11,8, dosud se ani v kůdlici nikdo nestaral. Když jsem na jaře p. starostu žádal aby kůdlici objednal, řeklo se mi, že není k dostání. Když jsem později upozornil, že by v Blanské bylo ke kůdlici koupiti, nebo že by ji Martinek opatřil, když by se mu práce zadala, řeklo se, že není pokrývác, a když se nabídl, že by to provedl, odpovídko se mu že se stěcha jen opraví a že se to nechá zatím tak. Ale ani ta rozbitá kůdlice, která už vlastně na stěse řádná není, se neopravuje. A tak se to má s kádou, sebe menší opravou ve škole. Takto pouhý slib stojí řeči, ale přitom se tepce nehne.

Když začátkem roku 1914 byl sestavován obecní rozpočet, žádal jsem, aby byl dán do pořádku plot od školy k Tutořicově chalupě. Nerichlo se mi na to tak ani tak. Koncem března šel jsem k p. starostovi reptati se, co je s plotem. Odbyl mne však, že prý by plot dal udělat, ale že tam nic neporoste, mým předchůdce že prý tam také nic neměl a ikrátha, že prý ho tam není potřeba. Obrátil jsem se na ostatní členy míst. sh. rady pp. Lihlaře, Sedláka a Prokopa. a ti všichni byli proto, aby se plot dal ihned udělat. Předseda p. Prokop navrhoval dokonce vřadobný plot křesný. Ale plot nestojí podnes, ba vral za své v mé nepřítomnosti plot oddělující zahradu Keleninovou od

loučky. A v jakém pořádku jsou ploty, v takovém pořádku jsou i tarasy. Slíbil mi sice pan starosta a nyní i předseda míst. sh. v., že mi dá pobřežní tarasy opravit. Ale den po dni utíkal, nastaly už práce v poli, zahrádky se spravovaly, ale o školních tarasech nikdo ani mluvil. Poněvadž redník

Bejček, člen výboru, odepřel mi taras uvést do pořádku, prý ze strachu, aby lidé na něho nepoukli, že je práce schopný a neporýhl tak podprony (ale když pracoval sobě nebo jiným, to strach neměl!) nebylo mi něčeho opáseti se kástírou a přerovnat si taras sám, nechtěl-li jsem mít i nadále místo zahrady pastvisko. Li to bylo hanbou, že řídící učitel v Němčicích byl nucen dělat nádeřníka, nechtěl posoudit laskavý itenár sám!

V všech snad obcích je rykem, že má-li přijít nový kněz, nový učitel, uvede se mu byt do pořádku.

Ne tak v Němčicích. Zde nikdo ani prstem nehnul, aby byl byt upraven. Zvláště kuchyň nalezá se v žalostném stavu: na podlaze se míchá houpat, sporák je na rozvalení, stěny kdysi malované jsou tak černé, že by se na ně poslední nedovská krůma stydět nemusila, strop oboupaný, tabule v oknech rozbité, dveře a iám okenní tak přílehají, že v kuchyni je stále příjemný vánek.

Vůbec co se školy týká, pánuje v Němčicích stén, jaký jsem dosud nikde nepoznal.

Návštěva školy tento žije také v návštěvě školní. Návštěva školy nebyvala asi kde nikdy shvělá, ale co se nyní děje, přesahuje všechny méré.

Je sice pravda, co pisatel kroniky na str. 106 ^{61a} píše, že totiž pracovních sil je velice poskrovné a že

tudíž slabě micky mladě školní musí být na-
pomocny, aby práce hospodářské včas mohly
být vykonány. Než při dobré vůli nebylo přece
potřebi, aby návštěva školy dospěla k takovým
koncím. V 1. třídě ještě rodiče chodili jakž takž
do školy. Účast zaměstnání školy v této třídě
v měs. podnikmích 86%, v měs. zimních 15%,
v měs. letních 17%. Žáto v 2. třídě nechodilo
do školy v měsících zimních 36%, v měs. let-
ních ^{se žáků 4. a 5. třídy} 53% žáků. Průměrné % zaměstnání školy
činilo na celé škole za celý rok 26%. Tato
mizerná docházka školní dokazuje, jak občanům
Němčickým přirostla škola k srdci. Není prav-
dou, že by jedině válečné poměry byly příčinou
tohoto nepořádku. Proč v okolních osadách, na
př. v chudých Křemických chodili i rodiče 7. a
8. škol. roku i v době letní do školy, takže
docházka oproti době mírové nedorazila velké
změny? A podobně ve Ředě, v Petrovicích a
jinde. O tom jsem se přesvědčil, když jsem
v květnu a v červnu chodil do těchto osad
provádět soupis osevních ploch. Na vlastní oči
viděl jsem, jak mnoho dětí chodí tam do školy.
U nás, ač správce školy vyšel lidu vstříc tím,
že už žákům 6. školního roku povolil vše-
becné úlevy, dosáhlo zaměstnání školy takového
stupně. Byly dny, že k 39 žákům 4. a 5. školního
roku přišlo do školy 7, 8, 9. To následkem zane-
prázdnění správce školy pracemi soupisovými
od 29/4 až do prázdnin bylo vyučováno jen v
pondělí a ve středu dopoledne, neabali rodiče,
aby děti vyvítkovaly alespoň těchto několik

rodin ku svému vzdělání, aby alespoň všechno
nezapomněly, když už novému nebylo možno
je přiučiti. V Němcích nedbají na vzdělání!

Raději nechají děti válet po trávníku, hrát si, ho-
nit, dělat škotácinu a škody, ale aby je do
školy vypravili; Bůh chraň! Než přece, ku čí
jejich budí, to řečeno, jest i v Němcích několik
rodin, jejichž děti i v této smutné době velmi
pilně škole navštěvovaly, ba ani učery, která
by jim byla bez všeho poskytnuta, nepoučily.

Byli to hlavně tyto páci: Havelka Vincenc (otec
Josef, rolník č. 35), Hebelka František, Jan, obchodník č. 36,
Kučírek Alois (Josef, domkář č. 1), Sedláček Vincenc a
Anna (Hejran, rolník č. 56), Hlaváčková Emilie (Josef,
rolník č. 7), Novotná Anna (František, domkář č. 103),
Novotný Jaroslav a Františka (František, pohrabáč č. 16),
Novotná Růžena (Tomáš, domkář č. 20), Pavlonová
Anna (František, domkář č. 48), Hrdkavská Zofie
(dáv. Prokop Jan, rolník č. 11). V této době, kdy
je každému ponecháno na vůli, chce-li děti do
školy posílat nebo ne, ukázalo se, kdo opravdu
školy a školního vzdělání si váží!

Ověcech těchto se zmiňuji ne snad proto, abych
obec vlekčoval, ale abych ukázal, na jak těžkých
školnosti musili pracovati předchůdci moji,
když ještě dnes, kdy důležitost školy v celém věd-
lanem světě se uznává, s takovými překáž-
kami a neporozuměním jest nám kápasiti.

23/5 1914 usnesl se sbor učitelský skrátiti se
kázky na konci školního roku divadelní před-
stavení. Zvolený kus „Honra v rakletém rámu“
ku „pohádka od Plunlovské“, nacvičil spr. školy.

Kroje si půjdili záci na příspěví učitelky
ruč. práci sl. Dvořákové sami, některé vypůjčeny
od správy školy v Laxánkách. Pořádání divadla,
jež se na zdejší poměry slušně vydařilo, potká-
valo se s mnohými překážkami. V den, kdy
mělo býti představení pro děti, kopl se „otec
Honzo“ (brat. Prokop Jan - Váruj) kopáčem do no-
hy a nemohl hrát. Vzal tedy režisér, do práce
právě vyskolného Hlaváčka Františka (Bartoš) a tak
dalece ho úloze naučil, že ji vst. druhého dne
při představení pro dospělé slušně sňal. Pívod-
ně bylo určeno hráti divadlo v neděli 5/4.
Ač to bylo v celé dědině známo, přece si na
ten den Němčická křesťansko-socialní tělocvičná
jednota „Orlí“ položila veřejné cvičení. Ona,
mil. tedy správce školy, že divadlo bude až 12/4.
Ale „Orlí“ následkem Laxajovské události, ač o našem
divadle dobře věděti, odložili své veřejné cvičení
a to rovná také na 12/4. Poněvadž příští nedě-
le připadala už do prázdnin, pořádal spr. šk.
písemně funkcionáře „Orlí“ (Ant. Kovotný - Havel -
předseda, Fr. Hebelka - Křečvíř, náčelník), aby veřejné
cvičení odložili na některou neděli později. Leč
odpověď měla kamitaví. Následkem toho musil
jem pořádati slený sbor, aby se na prázdniny
nerozjížděti už ve středu, nýbrž teprve v pondělí.
Z jiných ještě zjeví soudit, zda se, že tenkrát
tyto dělal nám „Orlí“ schvalně! Poboznému před-
stavení pro děti byl přítomen řídící učitel a
Ludikova p. Bohumil Polák s celou rodinou a
se záky školy Ludikovské. Představení, ač bylo
pro děti bezplatné, vyneslo 6.20 Kč. Nedělní před,

stavení, jež vyneslo 66.25 Kč, navštívil také na
právninách zde meškající docent české uni-
versity p. Dr. Miloslav Týšek s chotí. Vydoby obnášely
30.62 Kč, takže bylo čistých 41.83 Kč, kteréhožto
obnosu mělo být podle rozhodnutí učitelského sbo-
ru užitá k rozmnožení jakovské knihovny.

Ponevadž správce školy musel po odejdi na voj-
nu, uložil na něj správci školy vedoucí nadu-
čitel v. v. ^{p. Fr. Týšek} obnos ten do Reifeisenty Koupské.

Místnost k divadlu propůjčil bezplatně a
ochotně hostinský p. Cyril Prokop, jevišť ha-
sičský sbor, hudbu obstaral p. Mašpárek s p. uč.
Hlouškem. Při představení vydatně režisérů pom-
ci přispěl p. tovařík Gustav Hebelka.

Hlavní role byly takto rozděleny: otec: Prokop Jan,
matka: Klíčková Hermína, Honza: Novotný Josef (Havlík),
sousedka Zvěřimová Anna, Tovarík: Hebelka Fr. (Havlík), bratři:
Kala Josef (Čudník), Hlavan: Poláček Ant., hostinský Polák Josef,
Baruška: Blahová Alena (Hlaváková), Vašek: Sedláček Josef (Havlík),
Matěj: Hebelka František (Havlík), Lovová: Blahová Marie (hostinská),
duch hradu: Hebelka František (Havlík), spasilci:
Tomášek Frant., Novotný Miloslav, Hebelka Frant., Liblíci:
Tichý Josef, Hlaváček Josef.

Československý stát!

V úterý 29./10 1918 přišel do Boshovic telegram, že v Pra-
ze prohlášen byl československý stát. A skutečně dneš-
ní den přinesly časopisy následující manifest:

Leide československý! — Tvůj odvážný sen stal se skut-
kem. — Stát československý vstoupil dnešním dnem v řá-
du samostatných kulturních států světa. — Národní
výbor nadaný důvěrou veškerého lidu československého

přijal jako oprávněný a zodpovědný činitel do
 svých rukou správu Tvoje státu. — Lidé českoslovenští!!
 Vy, co podnikáš, podnikáš jako nový svobodný člen
 velké rodiny samostatných, svobodných národů. No-
 vým činem v této chvíli nahajuje se nové a bo-
 haté a slavné dějiny Tvé. Neuklameš očekávání celé-
 ho kulturního světa, který s úctou a nákladem na stěch
 vzpomíná Tvých slavných dějin, jež vyvrcholily v
 nesmrtelných výkonech československých legií na zá-
 padním bojišti a v Sibiři. — Celý svět sleduje Tvůj
 krok do nového života, Tvůj vstup do země zaslíbené.
 Zachováš štět čistý, jako jej zachovalo Tvoje národní
 vojsko — československé legie. Nezapomínej národní hácní
 a buď si stále vědom, že jsi občanem nového státu
 nejen se všemi právy, nýbrž i povinnostmi. — Na
 počátku velkého díla ukládá Ti Národ. výbor, ode
 dneška Tvoje vláda, aby Tvé shování a Tvoje radost
 byly důstojné velké chvíle nynější. Nam osvoboditelé
 Masaryk a Wilson nesmí být shlamáni ve svém
 přesvědčení, že dobyli svobodu národu, který dovede
 sám sobě vládnout. — Ni jediným průsvytým činem
 nesmí být skaleny velké slavnosti, ni jediný z
 Vás nesmí se dopustiti něčeho, co by mohlo vhnout
 stín na čisté jméno národa, každý z Vás musí
 bezvýhradně šetřit všeho, co jiným je svato. —
 Svobody, osobní a majetku soukromého nesmí
 být dotčeno. — Dbejte bezvýhradně poskvrni Ná-
 rodního výboru.

V Praze, 28. října 1918.

Za Národní výbor československý:

Dr. Fr. Loukup, J. Stříbrný, Ant. Švehla,

Dr. Václav Šrobár, Dr. Alois Rašín.

V týž den vydal N. v. první zákon. Kni: Samostatný stát československý vstoupil v život. Zachována souvislost dosavadního právního řádu se stavem novým, aby nenastaly kmatky a upraven neukázněný přechod k novému státnímu životu. - N. v. jménem československého národa jako vykonávající státní vouchovaný orgán nařizuje: I. čl. Státní formu československého státu vůči národní shromáždění ve srozumění s československou národní radou v Paříži jako orgán jednotné vůle národa. - Věř se tak stane vykonávací státní vouchovanost N. v. II. čl. Všechny dosavadní německé a ruské zákony a nařízení vstoupají prozatím v platnost. III. čl. Všechny úřady státní, německé, ruské, okresní a obecní jsou podřízeny N. v. a prozatím úřadují a jednají dle stávajících platných zákonů a nařízení. 4. čl. Zákon tento nabývá platnosti dnešním dnem. 5. čl. Předsednictvu N. v. se ukládá, aby tento zákon provedlo.

Podpisy tytéž.

V pondělí ráno (28.10) došla zpráva, že rakouské ministerstvo hr. Andrássy (po bar. Burianovi) žádá Wilsona na okamžité příměří. Jakmile lid, dal najevo, že kapitulaci Rak.-Uh. považuje panství rak.-uh. za skončeno, ujal se vlády Národ. výbor. Odebral se k místodržiteli hr. Lundenhovu, ale ten už odjel do Vídně. Ohlásil tedy jeho nástupci, že dneškem ujmá se vlády nad českosl. státem. Na to oznámil prezident německé správní komise, že kabina budoví nem. sněmu pro své účely. Dále přešel do svých rukou Václav. sbil. ústav. Na to přešel N. v. pražskými ulicemi a oznámil jakýsi lidu, že Československý stát je zrozen. Zpráva o kapitulaci Rakouska přišla do Prahy o 10 hod. dop. Rastupý lidé shromáždily se na Václav. nám.

a provolávaly slávu českoslov. státu, Wilsonovi, Masar-
ykově, Francii a t.d. Vojáci jásali, stěhovali kokardy
a čepice, ordobovali čepice barvami národ. a tricolor.
rými. Dámy a děti měvaly americkými praporky.
Radost a nadšení káři každému a vši i v tváři,
jasot nemá meze. Společní decha jen stěží rozila
si cestu. Obchody se zavíraly. Celá Praha je na
nohou, vši jásá. Nejživěji bylo u schůz. v.
Václava, kde se stupíně promluvílo několik řeč-
níků. Za neutuchajícího jásotu a zpěvu zdobila
se celá Praha prapory. Rozjařená mládež stěho-
vala rakouské orly a buřdy. Strážníci přiklíněli k
tomu klidně. Trojko chovalo se pasivně. Polce-
ní ředitel odejel do Vídně. S vojenským velitelstvem
sjednáno, že nepodnikne nic proti lidu. Jen mar-
šálský plukovník na kprávu, že mládež vojáckou
a důstojníkem stěhovala kokardy, vyslal ozbrojený
oddíl a prohlásil, že nebude poslouchati nikoho
jiného než rozkazy z Vídně. N. v. i s tímto
důstojníkem sjednal klid. K večeru poročily se po
městi hudob. kapely, aby vyhrávaly jásajícím da-
vím. Sokolstvo obnovilo Čes. Obec Sokol. a zavázalo
se doplnit policii a přejmout veřejnou bezpečnostní
službu. V Národ. divadle kabal přehráti před před-
stavením. "Kde domov můj", která byla obecně
bouřlivě přijata. Po prvním aktu kapěl sbor Nář. div.
opět "Kde domov můj", což přijato s frenetickým potleskem.
V posledním aktu přijeli z N. v. Machar a dr. Franta
Machar pronesl z místodržitelství bohé řeč, čímž
byla oficiálně mstitou. bohé odevzdána N. v. Pevěcké
sdružení pražského učitelstva zapělo u musea, s loggie
Národ. divadla a s balkonů obecního domu hymny.

skiatčních národů. - V neděli 27/10 přijely do Ženevy 2 české komise (Dr. Klamář, Halina, Svoboda, Weiss, dr. Šámal - Staněk, Křofáč, Habermann), aby se radily s delegáty české, párušské vlády: s ministrem předs prof. Masarykem a s českoslovan. ministrem zahraničním dr. E. Benešem.

27/10 přinesly časopisy následující podněs Benešův:

„Bratři! V důstojném klidu očekávejte příchod přístích událostí a dbejte toho pilně, aby v nezávislý stát vešel náš lid nepodlomen bídou, neodecimován hladem.

Milejte se a podpořte navzájem! Dnes není doba vlasteneckých řečí, nýbrž doba vlasteneckých činů.

Běda těm, kteří by chtěli ještě lichvariti, kteří by svým pokrevencům prodávali draho potraviny, sádky, obilí, topivo a jiné potřeby. Ty bude souditi přísně nejen přítomnost, ale i budoucnost. Kdo bratru svému nepomáhá v těchto těžkých chvílích, ten není Čechoslovákem, ale přítelem našich nepřátel. Toho buďte pamětlivi! Věřte, že se učiníte nyní, o tom mluví budou ještě věky.

Můj podněs všem bratrským a opětovná prosba:

Milejte se a podpořte navzájem! - Že náš lid, ať na některé „příjavy“, o nichž na jiném místě je řeč, pochopil vážnost nynější doby, svědčí jubileum spolku „České srdce“, který před rokem 25/10 1917 ku podpoře nejmenších založen byl. Toho dne došel první peněžité dar. 25. října o rok později dostoupily peněžité dary 4.000.000 Kč. Potravin sešlo se na několik mil. Kč. Mimo to vyslalo „České srdce“ přes 20.000 městských dětí na venkov a kromě toho kerby Č.S. poskytují potravu 25.000 osobám. - Časovou vzpomínku a skupnosti Mladá, které se dopouštěli na bezbranné věty kazaňské našeho národa českoslovan. přimáhy Narodní Listy. Lidi se v ní

hrzná vražda, kterou maďarští četníci a vládního rozkazem
spáchali na obyvatelstvu slovenské vesnice Leňov. Vzpomín-
ka ta je časová vol. dnes, kdy Maďarů píše se svoje svo-
bodomyšlnosti a věrou k pravím jiných narodů.

„Dne 27./10 1907 zastřelili maďarští četníci 16 ptácní malý
vesky Leňov nedaleko Rivomberka (na Slovensku), 12 Slováci
těžce a asi 30 lehce ranili proto, že Leňovani nechťeli do-
volit, aby kromě Ondřeje Hlinky někdo jiný vysvětlil
na vlastní útraty jejich nově vystavěný kostel. Na te-
legrafické porovnání dostal jsem se na druhý den ráno do
Leňov. Byla to hrzná podivná pro mne. V vchodu
do vesnice ležely ještě některé mrtvoly, a země byla po-
trusěna krví. Nedaleko kostela ležely ve velké stodole
mrtvé ženy, několik mužů, děvčat a dětí.... Dr. Kolár
vykonával s jedním židovským kolegou smutnou práci
přitevní. Vidím jeho drsň jeho smutnou tvář a ne-
končejší smutek v jeho očích. Vesnici obsadili honvedi
četníci surově okřikují bedlující ženy. Kaplal jsem
nad hrzným neštěstím, ale více nad naší bezmo-
cností vůči této do nebes volající křivdě. Několik žen
postřihlo moje pohnutí; skomáždily se ke mně
a štěřovaly si na surovost maďarských četníků...

Nestál jsem promluvit ani 5 slov, než mne chytily
četníci a vyvedli ven z děsiny. Tento pan končil
lid. pálovali na mne u sluného. Co dělal? Já se
se ušední. Plakal a tím podněcoval ženy...

Musil jsem se vzdát. Odjel jsem prvním vlakem do
Vídne, kde mne čekal Milan Hodža, jenž mne vyval,
abych pro arcibiskupa Františka Ferdinanda sepsal
podrobný referát a nakreslil malou grafickou skicu
Leňov. Při čtení tohoto referátu se arcibiskup při-
strázně rozcivilil a zvolal: Takovou politikou ničí

Maďari svůj stát... Měl pravdu. Tehdejší ministr vnitra hrabě J. Andrássy úspěšně odbyl interpelaci Milana Hodky. Dnes pan ministr nahranici je už větší. K nevinné krvi černovské vzrůstá svoboda Slovenska."

31/10 1918 přinesly noviny zprávu: Hr. Štěpán Tisza / bývalý dlouholetý ministr a prezident uherský, muž "velké osobnosti" / stal se obětí atentátu. Na procházce spříjemnou svou byl vojáky a revolverem nastřílen. Oddíl vojska obklopuje jen tak ulicemi až k Tiszovi vile. Číšníci střežící vchod vily bylo zavražděno a vojáci vnikli do vily. Několika výstřely byl ukončen život hr. Tiszy. Tak skončil jeden z nejbezohlednějších utlačovatelů nemadžarských národností, ev. uherských Slováků.

27/10 1918 byl dvorní rada dr. Lammasch pověřen úkolem sestavit nové a jak se má, za to poslední rakouské ministerstvo. Je to ministerstvo mírové a kapitulace, neboť dr. L. slíbil pracovat a také pracoval pro mír za každou cenu.

28/10 1918 poslal nahranicní ministr rak. uh. hr. Andrássy státnímu sekretáři americkému Lansingovi tento pamětní hodný telegram: „Shned po převzetí správy ministerstva nahranicních kolektivostí poslal jsem úřední odpověď na Vaši notu ze dne 18/10, v níž se uvádí, že ve všech bodech připínáme zásady, které prezident Gro. jených států ve svých živých prohlášeních vyslovil. Vzhledem souhlas se snahou pana Wilsona k nastavení před přestání válkami a ke zrušení svazu národů učinili jsme přípravy, aby národové Rakouska a Uherska mohli ve přísti utvářet dle svého práva neuvězněné uvěstiti a provést. Při svém nastoupení na trůn vyjádřil král Karel voji snahu učiniti konec válce. Více než kdy jinay jest to nyní práním panovníka a všech národů Rakouska